

प्रयोगं सर्वं विचार्य सीमद्रव्यक्रीतेन ब्रीह्यङ्कुरादिना तन्त्रं
सौत्रामणि-यज्ञविस्तारम् ऊर्णासूत्रेणैव वयन्ति निष्पादयन्ति ।
यथा लोके केचिदविपालकाः ऊर्णासूत्रेण कमलं वयन्ति ।
एवमेतेऽप्यृत्विजः सीमक्रीतद्रव्यादिना यज्ञाख्यं दीर्घतन्त्ररूपं
वयन्ति । आश्विनासरस्वत्याद्या देवता इन्द्रस्य स्वरूपभूतमिमं
यज्ञम् ओषधिसदृशैः पञ्चङ्गैः भिषज्यन् चिकित्सन्ते ॥

अथ द्वितीयामाह । “तदस्य रूपममृतं शचीभिः । तिस्रो
दधुर्देवताः संरराणाः । लोमानि शष्यैर्वज्रधा न तोक्म-
भिः । त्वगस्य मांसमभवन्न लाजाः” इति । द्वावश्विनावेका
सरस्वतीत्येतास्तिस्रो देवताः शचीभिः स्वकीयशक्तिभिः अस्त्रे-
न्द्रस्य तद्यज्ञात्मकं रूपम् अमृतं विनाशरहितं यथा भवति
तथा दधुः सम्पादयामासुः । कीदृशो देवताः संरराणाः
सम्भूय परस्परं रममाणाः । तोक्मशब्देन अङ्कुरिता ब्रीह्य
उच्यन्ते, तदङ्कुररूपं बालवणं शष्यशब्देनोच्यते, नकार उप-
मार्थः । तोक्मभिः शष्यैः वज्रधा लोमानीव निष्पादितवत्यः
अङ्कुरप्ररोहाधारभूता वीजविशेषा लाजाशब्देनोच्यन्ते । ते च
लाजा अस्य यज्ञरूपस्येन्द्रस्य त्वगिव मांसमिवाभवन् ॥

तृतीयामाह । “तदश्विना भिषजा रुद्रवर्त्तनी । सरस्वती
वयति पेशो अन्तरः [१] । अस्थि मज्जानं मासरैः । कारो-
त्तरेण दधतो गवां त्वचि” इति । रुद्रस्यैव वर्त्तनिः मार्गा
ययोरश्विनोः तौ रुद्रवर्त्तनी, यथा रुद्रः क्रूरो देवो हिंसितुं
समर्थः, एवमेतावश्विनौ व्याधिं नाशयितुं समर्थावित्यर्थः ।